

На основу члана 26. став 2. Закона о обављању саветодавних и стручних послова у области пољопривреде („Службени гласник РС”, број 30/10) и члана 17. став 1. и члана 42. став 1. Закона о Влади („Службени гласник РС”, бр. 55/05, 71/05-исправка, 101/07, 65/08, 16/11, 68/12-УС, 72/12, 7/14-УС и 44/14),

Влада доноси

УРЕДБУ
О УТВРЂИВАЊУ СРЕДЊОРОЧНОГ ПРОГРАМА РАЗВОЈА
САВЕТОДАВНИХ ПОСЛОВА У ПОЉОПРИВРЕДИ
ЗА ПЕРИОД ОД 2016. ДО 2020. ГОДИНЕ
(Објављено у „Службеном гласнику РС”, број 39/16 од 15. априла 2016. године)

Члан 1.

Овом уредбом утврђује се Средњорочни програм развоја саветодавних послова у пољопривреди за период од 2016. до 2020. године, (у даљем тексту: Средњорочни програм), који је одштампан уз ову уредбу и чини њен саставни део.

Члан 2.

Програмом из члана 1. ове уредбе утврђују се средњорочни циљеви развоја саветодавних послова у пољопривреди, начин и рокови за остваривање наведених циљева, очекивани резултати и начин финансирања саветодавних послова у пољопривреди.

Члан 3.

Ова уредба ступа на снагу наредног дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”.

05 Број: 110-3989/2016

У Београду, 15. априла 2016. године

В Л А Д А

СРЕДЊОРОЧНИ ПРОГРАМ РАЗВОЈА САВЕТОДАВНИХ ПОСЛОВА У ПОЉОПРИВРЕДИ ЗА ПЕРИОД ОД 2016. ДО 2020. ГОДИНЕ

Саветодавни послови у пољопривреди (у даљем тексту: саветодавни послови), у Републици Србији део су система трансфера знања и информација чијим се обављањем врши пренос знања, информација и технологије од истраживачких институција до пољопривредних произвођача.

Значај обављања саветодавних послова препознат је у Стратегији пољопривреде и руралног развоја Републике Србије за период 2014-2024. године („Службени гласник РС”, број 85/14 – у даљем тексту: Стратегија), која унапређење система трансфера знања и развоја људских потенцијала сврстава међу 14 приоритетних подручја деловања пољопривредне политике у којима је неопходно предузимање одговарајућих интервенција, ради реализације концепта одрживог развоја пољопривреде и остваривање постављених стратешких циљева.

Анализом тренутног стања утврђено је да је систем трансфера знања потребно унапредити. Такође, утврђено је да постоји потреба даљег повезивања са креаторима знања и унапређење знања и вештина, као и да је неопходна ефикаснија употреба доступних технологија и мотивација пољопривредних произвођача за прихватање иновативних техничко-технолошких решења. Квалитет опреме и укупних техничких услова за истраживање потребно је унапредити, а информације систематизовати и учинити лако доступним.

I. ЦИЉЕВИ РАЗВОЈА

Од стратешки постављених принципа за реализацију визије развоја пољопривреде и руралних подручја Републике Србије за Пољопривредне саветодавне и стручне службе (у даљем тексту: ПССС) посебно су значајни:

- 1) раст продуктивности у сектору, на основу техничких и технолошких унапређења и иновативних производа и решења;
- 2) институционална модернизација и побољшање њихове ефикасности у управљању јавним политикама.

Циљеви Средњорочног програма у непосредној су вези са општим и оперативним стратешким циљевима који треба да допринесу реформи одређених елемената система стварања и трансфера знања, па тако и реформи саветодавног система.

Општи циљ Средњорочног програма је унапређење резултата рада ПССС.

Како би се унапредио рад ПССС, Средњорочни програм дефинише специфичне циљеве, и то:

- 1) повећање конкурентности и одрживости пољопривредних газдинстава и других учесника у руралној економији;
- 2) подизање нивоа одрживости и ефикасности рада;
- 3) повезивање и јачање сарадње са другим актерима заинтересованим за развој пољопривреде и руралног развоја на подручјима која су обухваћена радом ПССС, као и на националном и међународном нивоу.

Остваривање средњорочних циљева развоја саветодавних послова очекује се спровођењем активности утврђених овим програмом у периоду од 2016. до 2020. године, а реализација конкретних активности обављаће се у складу са динамиком утврђеном Годишњим програмом развоја саветодавних послова у пољопривреди (у даљем тексту: годишњи програм).

II. НАЧИНИ ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ЦИЉЕВА

Приоритет рада ПССС је помоћ корисницима саветодавних услуга у доношењу одлука које ће им помоћи да остваре своје циљеве. У складу са наведеним, ПССС обављаће саветодавне послове дефинисане Законом о обављању саветодавних и стручних послова у области пољопривреде кроз саветодавне активности, тако да оне буду усмерене на што већи број непосредних корисника, пољопривредних произвођача, удружења и асоцијација произвођача, као и других друштвених група у руралним срединама.

Активности ПССС обављаће се организовано, и то:

1) применом индивидуалних метода рада кроз рад са одабраним, *FADN (Farm Accountancy Data Network)* и осталим пољопривредним газдинствима;

2) применом групних метода рада кроз одржавање предавања, радионица, трибина и зимских школа и организовањем посета огледним газдинствима, извођењем демонстрационих огледа, као и кроз рад са задругама, удружењима, асоцијацијама и групама пољопривредних произвођача;

3) применом масовних медија: телевизије, радија, електронских и штампаних медија;

4) праћењем, прикупљањем и дисеминацијом података.

1. Повећање конкурентности и одрживости пољопривредних газдинстава и других учесника у руралној економији

Анализом рада саветодаваца обављеног у 2015. години, утврђен је утрошак радног времена за обављање саветодавних активности применом различитих метода саветодавног рада, који је приказан у Табели 1. Учешће утрошеног радног времена за обављање саветодавних активности применом различитих метода саветодавног рада у укупном радном времену које је остварио саветодавац у 2015. години.

Табела 1.

Редни број	Метод саветодавног рада	Учешће у укупном радном времену (%) ¹
1.	Одабрана газдинства	20,04
2.	Остала газдинства	10,02
3.	Апликациони обрасци	2,43
4.	<i>FADN</i> газдинства	12,10
5.	Индивидуалне методе рада	44,60
6.	Предавања	6,92
7.	Радионице	11,92
8.	Трибине	4,98
9.	Зимске школе	1,66

10.	Демонстрациони оглед	2,22
11.	Рад са задругама, групама, удружењима и асоцијацијама	3,92
12.	Групе методе рада	31,61
13.	Телевизијски, радио, штампани и електронски медији	15,71
14.	Коришћење мас медија	15,71
15.	Извештаји (систем тржишних информација у пољопривреди Србије - СТИПС, статистички завод Европске уније - Statistical Office of the European Communities- EUROSTAT и агропонула)	8,07
16.	Прикупљање и дисеминацију података	8,07
17.	Укупно 5+12+14+16	100,00

Индивидуални приступ је најчешће коришћен метод пружања саветодавних услуга у Републици Србији и спроводи се кроз посете саветодаваца одабраним, *FADN* и осталим газдинствима, односно саветовањем и пружањем помоћи пољопривредним произвођачима у канцеларијама ПССС. Нешто ређе коришћен метод саветодавног рада је примена групних метода саветодавног рада као и прикупљање и дисеминација података.

Преглед броја корисника којима је пружена услуга у 2015. години, коришћењем различитих метода саветодавног рада приказан је у Табели 2. Преглед броја корисника којима је пружена услуга у 2015. години, коришћењем различитих метода саветодавног рада.

Табела 2.

Редни број	Метод саветодавног рада	Број корисника ²
1.	Индивидуалне методе рада	33080
1.1.	Одабрана газдинстава	3200
1.2.	Остала газдинстава	21000
1.3.	Попуњени обрасци и израђени бизнис планови	8210 ³
1.4.	<i>FADN</i> газдинства	670
2.	Групе методе рада	34727
2.1.	Предавања	7705
2.2.	Радионице	6468
2.3.	Трибине	3540
2.4.	Зимске школе	3200
2.5.	Демонстрациони огледи	3271
2.6.	Рад са задругама, удружењима	3624
2.7.	Рад са групама пољопривредних произвођача	2640
2.8.	Рад са огледним фармама	1191

Повећање конкурентности и одрживости пољопривредних газдинстава и других учесника у руралној економији постиже се радом на развоју стручних компетенција, побољшању нивоа знања и информисаности, као и кроз развијање способности радне снаге на газдинствима, развијање свести и мотивисаности за даљим образовањем.

Како би се постигло повећање конкурентности и одрживости пољопривредних газдинстава и других учесника у руралној економији, неопходно је спровести следеће активности:

1) развој оквира за повећање броја корисника саветодавних услуга кроз промовисање и подршку групним и масовним методама саветовања.

ПССС ће кроз рад са групама корисника саветодавних услуга (групама пољопривредника, тематским групама пољопривредника, облицима

удруживања - удружења грађана, задруге и произвођачке групе, или другим не пољопривредним групама корисника), организовањем и извођењем стручних предавања, обука и семинара, практичних радионица и презентација, учионица на отвореном, стручних скупова као и информисањем пољопривредних произвођача путем медија, штампе, интернет портала, саветодавне услуге учинити лакше доступним већем броју корисника;

2) наставак примене индивидуалних метода рада уз развој и спровођење појединачних саветодавних програма прилагођених кориснику.

ПССС ће бити омогућено да, у зависности од економских, социјалних, културолошких и природних предиспозиција и ограничења подручја на којем се обављају саветодавни послови, креирају индивидуалне саветодавне програме;

3) усклађивање и даље проширење едукативних и тренинг програма за кориснике услуга у областима пољопривреде и руралног развоја који доприносе ефикаснијем спровођењу реформисаних политика и коришћењу националних и програма Европске уније за подршку пољопривреди и руралном развоју.

Посебна пажња биће усмерена на добру пољопривредну праксу, добробит животиња, заштиту животне средине, очување здравља људи, животиња и биљака, добре пољопривредне и еколошке услове, одржавање земљишта у добром пољопривредном и еколошком стању, модернизацију пољопривредних газдинстава, развијање конкурентности, секторску интеграцију, иновације, тржишну оријентацију и подстицање предузетништва.

Пољопривредним произвођачима биће на располагању информације из законодавног оквира Европске уније у делу који се односи на Заједничку пољопривредну политику и рурални развој;

4) селекција едукативних програма за похађање едукација и намењених корисницима саветодавних услуга уз поштовање критеријума и уз посебно уважавање потреба корисника саветодавних услуга;

5) утврђивање неопходних активности и ресурса за достизање постављеног циља.

2. Подизање нивоа одрживости и ефикасности рада

Саветодавни систем на територији Републике Србије без територије Аутономне покрајине Војводине, представља један сложен систем који је у свом саставу у 2015. години имао 22 привредна друштва од којих је 19 основала Република Србија. Саветодавни систем чини и Овлашћена организација за обуку и усавршавање пољопривредних саветодаваца и пољопривредних произвођача (у даљем тексту: Овлашћена организација) и Стручни савет за саветодавне послове и примењена истраживања у пољопривреди (у даљем тексту: Стручни савет). Координацију послова и праћење рада овог система врши министарство надлежно за послове пољопривреде - Група за саветодавство (у даљем тексту: Министарство).

Подизање нивоа одрживости и ефикасности рада оствариће се кроз јачање и реорганизацију институционалних капацитета, техничко и кадровско унапређења и развој, као и кроз територијалну реорганизацију ПССС.

Унапређењем рада институција допринеће се ефикаснијем спровођењу пољопривредне политике и коришћењу националних програма и

програма Европске уније које се односе на подршке пољопривреди и руралном развоју.

Важност реформи институционалног оквира је значајнија и са становишта хармонизације националног система управљања у аграрној политици са стандардима Европске уније као предуслова за коришћење претприступних фондова Европске уније.

За достизање специфичног циља, како би се подигао ниво одрживости и ефикасности рада, неопходно је спровести следеће активности:

1) анализа потреба и израда препорука и модела за организационе промене и реструктурисање ПССС.

Анализа потребе за прилагођавање структуре ПССС јавној политици и њеној реформи у процесима интеграције у Европску унију и потребама корисника услуга допринеће изналажењу ефикасног система трансфера знања и информација који ће бити способан да одговори на проблеме и потребе корисника. У зависности од ових резултата анализе спроведе се следеће активности:

(1) израда плана централизације и децентрализације задатака и послова ПССС,

(2) израда плана приближавања саветодавних услуга корисницима услуга кроз реорганизацију територијалне дистрибуције ПССС,

(3) подршка успостављању саветодавних модула.

За креирање и трансфер знања у оквиру пољопривреде и руралног развоја, на годишњем нивоу пружиће се подршка успостављању и спровођењу саветодавних модула. Саветодавни модули представљају начин обављања саветодавних послова, односно скуп активности које се спроведе ради решавања приоритетних задатака у појединим областима пољопривредне производње;

2) развој нових и унапређење коришћења постојећих саветодавних алата и опреме и израда и увођење иновативних приступа тренинзима, едукацији и преносу информација.

Технолошка побољшања у систему трансфера знања и информација захтевају јачање компетентности корисника услуга и пољопривредних саветодаваца као пружаоца услуга;

3) усклађивање и проширење едукативних и тренинг програма за пољопривредне саветодавце у областима пољопривреде и руралног развоја који доприносе ефикаснијем спровођењу реформисаних политика и коришћењу националних и програма Европске уније за подршку пољопривреди и руралном развоју.

Посебна пажња биће усмерена на добру пољопривредну праксу, добробит животиња, заштиту животне средине, очување здравља људи, животиња и биљака, добре пољопривредне и еколошке услове, одржавање земљишта у добром пољопривредном и еколошком стању, модернизацију пољопривредних газдинстава, развијање конкурентности, секторску интеграцију, иновације, тржишну оријентацију и подстицање предузетништва.

Едукативни и тренинг програми за пољопривредне саветодавце укључиће и информације из законодавног оквира Европске уније у делу који се односи на Заједничку пољопривредну политику и рурални развој;

4) повећање броја пружаоца саветодавних услуга, у складу са територијалним потребама и Стратегијом;

5) подршка процесима комерцијализације одређених послова ПССС.

Конечна одлука о комерцијализацији одређених послова ПССС требала би имати упориште у истраживању тржишта и идентификацији реалних пословних прилика за ПССС;

6) унапређење система мониторинга и евалуације рада ПССС, са посебном пажњом на обезбеђивање релевантности, ефикасности, ефективности, утицаја и одрживости.

Унапређењем ће се омогућити да систем јасно рефлектује квалитет постигнутих резултата у временском периоду;

7) анализа и развој ефикасних модела афирмације саветодавног рада.

Како би се повећала мотивисаност пољопривредних произвођача и осталих корисника саветодавних услуга да се информишу и усавршавају коришћењем саветодавног рада, програм предвиђа израду годишњег Плана промоције ПССС, чијим спровођењем се афирмише професија саветодавства;

8) утврђивање неопходних активности и ресурса за достизање постављеног циља.

3. Повезивање и јачање сарадње са другим актерима заинтересованим за развој пољопривреде и рурални развој

За ефикаснији трансфер знања и информација потребно је додатно унапредити сарадњу између институција које креирају знање (институти, универзитети), оних који финансирају, као и оних које преносе знање.

Сарадња између института и факултета са једне стране и ПССС са друге је остварена је у периоду 2010-2015. године, у току које је Овлашћена организација реализовала 54 едукације у виду едукативних модула за пољопривредне саветодавце, од чега 17 за стицање нових знања, 21 за унапређење знања и 16 за стицање саветодавних вештина. Све ове едукације су обављене у сарадњи са експертима са готово свих универзитета и института у земљи, домаћим партнерским институцијама, међународним донаторима, као и иностраним експертима.

Повезивање и јачање сарадње са другим актерима заинтересованим за развој пољопривреде и руралног развоја врши се на подручјима која су обухваћена радом ПССС, као и на националном и међународном нивоу како би се подстакао ефикасан и рационалнији систем приступа корисницима саветодавних услуга и трансфера знања.

За достизање специфичног циља, како би се постигло повезивање и јачање сарадње са другим актерима заинтересованим за развој пољопривреде и рурални развој, неопходно је спровести следеће активности ради:

1) оснаживање сарадње са јединицама локалне самоуправе засноване на јасно дефинисаним односима и улогама усклађеним са резултатима активности наведених у претходној тачки;

2) дефинисање механизма за снажније укључивање корисника услуга у процесе дефинисања саветодавног оквира.

Како би се подигао ниво транспарентности и одговорности свих учесника у саветодавном процесу, од Стручног савета до саветодавних станица,

од планирања до спровођења политике у области саветодавства, неопходно је снажније учешће крајњих корисника и њихова већа одговорност за ток процеса;

3) оснаживање позиције ПССС у креирању и трансферу знања и технологије у пољопривреди, односно промоцији и имплементацији модерних производних пракси, као и иновација у областима које су битне за пољопривреду и рурални развој;

4) јачање сарадње између ПССС и институција и организација надлежних за подстицаје усмерене ка руралним подручјима, у погледу планирања подстицаја и постављања критеријума за остваривање права на подстицаје;

5) подршка успостављању и оснаживању сарадње са креаторима знања; истраживачким институтима, пољопривредним факултетима, вишим и средњим стручним школама.

Сарадња ће се нарочито подржавати када је реч о:

(1) процени образовних потреба и дисеминацији резултата истраживања у пољопривреди,

(2) ефективној дистрибуцији и усклађивању механизма доступности резултата истраживања пољопривредним произвођачима,

(3) ревизији и дисеминацији информација из области пољопривреде и руралног развоја неопходних за произвођаче и становнике руралних подручја;

6) међународна сарадња - Средњорочни програм ће пружити подршку успостављању ефикасне размене искустава и знања у области саветодавства на међународном нивоу;

7) утврђивање неопходних ресурса за достизање постављеног циља.

III. ОЧЕКИВАНИ РЕЗУЛТАТИ И РОКОВИ

За праћење реализације активности, ради достизања постављених циљева у одређеном временском року, предвиђени су и индикатори који су дати у табеларним приказима и то: у Табели 3. Очекивани резултати, показатељи и рокови за повећање конкурентности и одрживости пољопривредних газдинстава и других учесника у руралној економији; Табели 4. Очекивани резултати, показатељи и рокови за подизање нивоа одрживости и ефикасности рада и Табели 5. Очекивани резултати, показатељи и рокови за повезивање и јачање сарадње са другим актерима заинтересованим за развој пољопривреде и руралног развоја на подручјима која су обухваћена радом ПССС, као и на националном и међународном нивоу.

Табела 3.

Редни број	Резултат	Јединица	Полазна вредност (2015. година)	Очекивана вредност (2020. година)	Извор	Рок
1.	Повећан број корисника саветодавних услуга применом групних метода саветодавног рада					

1.1	одржавањем предавања, радионица, зимских школа, демонстрационих огледа	укупан број корисника	24184	повећање за 30% у односу на полазну вредност	⁴ Овлашћена организација	средњи
1.2	кроз рад са задругама, удружењима, групама и огледним газдинствима	број обухваћених задруга, удружења и група	2640	повећање за 30% у односу на полазну вредност	Овлашћена организација	средњи
1.3	коришћењем телевизијских и радио наступа	број телевизијских и радио наступа	3162	повећање за 30% у односу на полазну вредност	Овлашћена организација	средњи
1.4	коришћењем штампаних и електронских медија	број објављених текстова	3565	повећање за 30% у односу на полазну вредност	Овлашћена организација	средњи
2.	Повећан број одабраних газдинстава	број одабраних газдинстава	3200	5725-8425	Овлашћена организација	средњи
3.	ПССС су израдиле и спроводе територијално специфичне саветодавне програме	број нових, територијално специфичних саветодавних програма	0	23-36	ПССС	средњи
4.	Одржане едукације на теме: добра пољопривредна пракса, добробит животиња, заштита животне средине, очување здравља људи, животиња и биљака, добри пољопривредни и еколошки услови и одржавање земљишта у добром пољопривредном и еколошком стању, модернизација пољопривредних газдинстава, развијање конкурентности, секторска интеграција, иновације, тржишна	број одржаних едукација за кориснике	0	1000-5000	Овлашћена организација	
		број корисника услуга	0	6000-30000	Овлашћена организација	

	орјентација и подстицање предузетништва					
5.	Усвојена листа критеријума за селекцију подржаних едукативних програма	број усвојених листа критеријума	0	1	Стручни савет, Министарство	средњи

Табела 4.

Редни број	Резултат	Јединица	Полазна вредност (2015. година)	Очекивана вредност (2020. година)	Извор	Рок
1.	Припремљен стручни оквир за организационе промене и реструктурисање ПССС	број предложених модела за организационе промене и реструктурисање ПССС	0	0-3	Министарство	дуги
1.1	Припремљен оквир за ефикасну дистрибуцију задатака и послова унутар саветодавног система	израђен документ	0	0-1	Министарство	средњи
1.2	Припремљен оквир за побољшање територијалне доступности саветодавних услуга	израђен документ	0	0-1	Министарство	средњи
1.3	Припремљен оквир за увођење саветодавних модула	израђен документ	0	0-1	Министарство	средњи
2.	Модернизован и иновативан приступ обављању послова ПССС	број ПССС-а и Овлашћених организација	24	24-38	ПССС, Овлашћена организација,	средњи
3.	Одржане едукације на теме: добра пољопривредна пракса, добробит животиња, заштита животне средине, очување здравља људи, животиња и биљака, добри пољопривредни	број одржаних модула за саветодавце	9	20	софтвер „Пољосавет”	
		број едукованих саветодаваца	0	230	софтвер „Пољосавет”	

	и еколошки услови и одржавање земљишта у добром пољопривредном и еколошком стању, модернизација пољопривредних газдинстава, развијање конкурентности, секторска интеграција, иновације, тржишна оријентација и подстицање предузетништва					
4.	Повећан број пружаоца услуга	број саветодаваца	178	230+107	Министарство	дуги
5.	Дефинисане потребе/одсуство потреба за комерцијализацијом одређених послова ПССС	израђен документ	0	1	Министарство Стручни савет	средњи
5.1	Припремљен оквир за подршку комерцијализацији одређених послова ПССС	израђен документ	0	0-1	Министарство Стручни савет	дуги
6.	Квалитет постигнутих резултата ПССС јасно праћен и процењен	израђена листа за мониторинг и евалуацију рада саветодаваца	0	1	Министарство, Овлашћена организација	средњи
7.	Повећана видљивост и препознатљивост ПССС	израђен План промоције	0	1-5	Министарство	средњи

Табела 5.

Редни број	Резултат	Јединица	Полазна вредност (2015. година)	Очекивана вредност (2020. година)	Извор	Рок
1.	Успостављена ефикасна сарадња са јединицама локалне самоуправе	број јединица локалних самоуправа са којима је на снази споразум о сарадњи	0	23	ПССС, Јединица локалне самоуправе	средњи
2.	Подигнут ниво транспарентности и одговорности	једна листа механизма за укључивање корисника	0	1	Стручни савет Министарство	кратки

	свих учесника у саветодавном процесу	услуга на свим нивоима				
3.	Оснажена позиција ПССС у креирању и трансферу знања и технологије	број споразума са другим странама	0	23-36	ПССС	средњи
4.	Остварена сарадња између сектора саветодавства и тела, институција и организација надлежних за подстицаје усмерене ка руралним подручјима	број радних тела која планирају подстицаје у којима је ПССС заступљена	0	1	ПССС	средњи
5.	Успостављена ефикасна сарадња са истраживачким институтима, факултетима, вишим и средњим стручним школама	број заједнички израђених и усвојених споразума	0	23-36	ПССС	средњи
6.	Успостављена ефикасна сарадња са међународним институцијама које се баве саветодавним радом	број заједнички израђених и усвојених споразума	1	2-5	ПССС Овлашћена организација	средњи

IV. НАЧИН ФИНАНСИРАЊА

Висина и извори средстава за спровођење Средњорочног програма обезбеђује се за сваку годину у буџету Републике Србије, у складу са билансним могућностима буџета Републике Србије, односно лимитима које Министарство финансија буде утврдило за Министарство, а путем доношења годишњег програма. Средства за реализацију Средњорочног програма развоја обезбеђују се и из донаторских средстава.

¹ Подаци о укупном радном времену преузети из софтвера „Пољосавет”. „Пољосавет” је база података о обављеним саветодавним пословима, пољопривредним саветодавцима, одабраним газдинствима, задругама, удружењима, који су прикупљани током претходних пет година.

² Подаци о броју корисника преузети из софтвера „Пољосавет”.

³ Од овог броја 11 је израђених бизнис планова.

⁴ Овлашћена организација користи податке софтвера „Пољосавет”.